

3. Мовчан А.В., Мовчан М.А. Використання безпілотних літальних апаратів у діяльності правоохоронних органів. *Соціально-правові студії*. 2020. Випуск 3 (9). С. 104-109. Доступ URL: <https://dspace.lvduvs.edu.ua/bitstream/1234567890/3244/1/16.pdf>

4. Столітній А. В. Електронне кримінальне провадження на досудовому розслідуванні : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09 / Київ, 2018. 419 с

5. Тичина Д.М., Антошук А.О., Перцев Р.В. Криміналістичне забезпечення використання безпілотного літального апарату (дрону) у досудовому розслідуванні./ Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2023. Випуск 78: частина 2. Доступ URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2023/08/48.pdf>

6. Українська поліція почала ловити злочинців з повітря. *Segodnya.ua* від 08.09.2017. Доступ URL: <https://ukr.segodnya.ua/ukraine/policiya-nachala-lovit-prestupnikov-s-vozduha1053821.html>

Журавель Олена Олександрівна,
курсант 301 н.г. навчально-наукового
інституту № 2 Національної академії
внутрішніх справ
Науковий керівник: **Бакутін Євген
Іванович**, кандидат юридичних наук,
старший викладач кафедри тактичної
підготовки навчально-наукового інституту
№ 3 Національної академії внутрішніх справ

ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЮ ПОЛІЦІЄЮ ЗАХОДІВ РЕАГУВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В умовах сьогодення Національна поліція України займає особливе місце в системі адміністративно-розпорядчого примусу. Забезпечення публічної безпеки й внутрішнього правопорядку в країні в умовах воєнного стану стало першочерговим завданням для працівників поліції. Керівництво МВС України зазначає, що на руках в українців може бути до 5 млн одиниць вогнепальної зброї [1, с. 45]. Крім цього, кожного дня існують загрози у вигляді терористичних проявів, а також використання державою-агресором диверсійно-розвідувальних груп.

Правоохоронні органи наразі виконують покладені на них державою повноваження в посиленому режимі, зокрема ситуаційні центри переведено на посилений варіант несення служби. Працівники поліції здійснюють патрулювання вулиць, перевірку документів у

підозрілих осіб, а в разі потреби мають право проводити огляд речей, транспортних засобів, багажу. Зазначені заходи здійснюються не лише діючими працівниками поліції, а й із залученням курсантів закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання МВС України з метою передачі здобувачам вищої освіти практичного досвіду виконання повноважень у складних умовах воєнного стану.

Посилений варіант несення служби передбачає право застосування чи використання вогнепальної зброї працівниками поліції під час виконання професійних обов'язків у випадках і порядку, передбачених низкою нормативних актів міжнародного та українського законодавства. Слід зауважити, що застосування вогнепальної зброї є найсуворішим заходом примусу згідно із Законом України «Про Національну поліцію», а тому дотримання вимог законодавства є досить важливим для працівника силових структур з метою недопущення перевищення повноважень і завдання неправомірної шкоди.

Особливого значення має питання підстав та кваліфікації застосування вогнепальної зброї. В умовах сьогодення ситуації із застосуванням вогнепальної зброї поліцейськими є непоодинокими [2, с. 353].

Важливою законодавчою новелою під час дії в Україні воєнного стану стало надання поліцейському права застосовувати заходи примусу, зокрема вогнепальну зброю, стосовно осіб, які беруть участь у збройній агресії проти України, без урахування вимог та заборон, передбачених ст. 43, частинами 4 і 5 ст. 45, ч. 9 ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» [4]. У разі застосування такого примусу, внаслідок чого зазначеним особам було спричинено тілесне ушкодження, каліцтво, вогнепальне поранення, поліцейський за можливості має усно або за допомогою засобів комунікації повідомити про це свого безпосереднього керівника, який у разі необхідності за можливості повідомляє центральний орган управління поліції та відповідного прокурора (ч. 10 ст. 42 Закону України «Про Національну поліцію»).

Наступною законодавчою зміною є окремий пункт Закону України «Про Національну поліцію», яким надано право поліцейському застосовувати вогнепальну зброю з метою примусового припинення польоту безпілотного повітряного судна, якщо є обґрунтовані підстави вважати, що таке судно використовується для вчинення правопорушення або становить загрозу життю чи здоров'ю людей та/або поліцейського, шляхом пошкодження чи знищення безпілотного повітряного судна та/або складових частин безпілотної

авіаційної системи (п. 8 ч. 4 ст. 46). Підгрунтям для розроблення законодавцем зазначеної норми стали численні випадки збиття ворожих дронів працівниками поліції за допомогою стрілецької зброї [6; с. 7].

Варто зауважити, що, крім уповноважених осіб, у період дії воєнного стану право застосовувати вогнепальну зброю мають також цивільні особи. Згідно із порядком застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану окремими підставами застосування вогнепальної зброї цивільними особами є запобігання вчиненню та/або припинення протиправних дій чи діяльності осіб, причетних до збройної агресії; звільнення захоплених військових та/або цивільних об'єктів або запобігання (перешкоджання) такому захопленню; знищення зброї, бойової техніки, транспортних або технічних засобів, які перебувають у користуванні осіб, причетних до збройної агресії; запобігання та/або припинення діяльності, затримання, роззброєння або знешкодження осіб, причетних до збройної агресії [8].

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що застосування працівником поліції вогнепальної зброї в умовах воєнного стану потребує дослідження та вивчення, оскільки працівники силових структур наразі часто перебувають в екстремальних умовах, при яких постає необхідність застосування зброї. Безумовно, основною метою застосування вогнепальної зброї Національною поліцією України в умовах воєнного стану є захист життя поліцейських та мирного населення, якому загрожує небезпека.

Список використаних джерел:

1. Боровик М.О., Надутий А.В., Лукін Б.П. Визначення компонентів психофізичної готовності поліцейських до застосування табельної вогнепальної зброї в умовах воєнного стану. *Право і безпека*. 2023. № 1 (88). С. 44–55. DOI: <https://doi.org/10.32631/pb.2023.1.04>.
2. Тимофєєв В.П., Гунько К.О. Актуальні питання застосування вогнепальної зброї працівниками Національної поліції в умовах воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 3. С. 352-356. DOI: <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.63>.
3. Про Національну поліцію України: Закон України від 02 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 13.04.2024).
4. Про внесення змін до законів України "Про Національну поліцію" та "Про Дисциплінарний статут Національної поліції України" з метою оптимізації діяльності поліції, у тому числі під час

дії воєнного стану: Закон України від 15 березня 2022 р. № 2123-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2123-20#n97> (дата звернення: 13.04.2024).

5. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування правоохоронними органами безпілотних повітряних суден та протидії їх незаконному використанню: Закон України від 13 липня 2023 р. № 3232-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3232-20#n63> (дата звернення: 13.04.2024).

6. Правоохоронці показали, як збили на Херсонщині російський дрон з автомата. URL: <https://www.nta.ua/pravoohoronczj-pokazaly-yak-zbyly-na-hersonshhyni-rosijskyj-dron-z-avtomata/> (дата звернення: 13.04.2024).

7. У Києві поліцейські збили дрон-камікадзе зі стрілецької зброї. URL: <https://ukranews.com/ua/news/888518-u-kyuevi-politseyski-zbyly-dron-kamikadze-zi-striletskoyi-zbroyi> (дата звернення: 13.04.2024).

8. Про затвердження Порядку застосування цивільними особами вогнепальної зброї під час участі у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав проти України у період дії воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2022 р. № 448 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448-2022-%D0%BF#Text>.

Женунтій Володимир Іванович,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ

Дітлашок Людмила Олександрівна,

молодший науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ

ПРО ДОЦІЛЬНІСТЬ САНКЦІЙ, ЩО ПЕРЕДБАЧЕНІ ЗАКОНОДАВСТВОМ ЗА УХИЛЕННЯ ВІД СПЛАТИ КОШТІВ НА УТРИМАННЯ НЕПРАЦЕЗДАТНИХ БАТЬКІВ

Природою обумовлений обов'язок батьків утримувати своїх дітей і породжений соціальними відносинами обов'язок дітей піклуватися про своїх непрацездатних батьків, що носять взаємний характер знайшли своє відображення в основному Законі країни.